

1 Ko praksē nozīmē jēdzieni “uzturīdzekļi” un “uzturēšanas saistības”? Kurām personām ir jāmaksā uzturīdzekļi citai personai?

“Uzturēšanas saistības” var definēt kā saistības, kas ar likumu uzliktas kādai personai, lai tā citu personu, kurai ir attiecīga vajadzība un kuru ar viņu saista “noteiktas ģimenes” saites, apgādātu ar dzīvei nepieciešamajiem līdzekļiem. “Uzturīdzekļi” ietver ne tikai pārtiku, bet arī visu dzīvei nepieciešamo, tostarp uzturu, apģērbu, mājokli un medicīnisko aprūpi.

Uzturēšanas saistības balstās uz radniecības vai laulības saitēm, vai arī uz tās aizstājošām saistībām, kad šīs saites tiek pārrautas. Tās pastāv starp noteiktiem asinsradniekiem un svainiņiem, starp laulātajiem un likumā paredzētā kopdzīvē esošām personām. Tas zināmā mērā balstās uz “solidaritātes” pienākumu, kas dažos gadījumos var būt stiprāk izteikts.

Vecāku saistības attiecībā pret saviem bērniem

Šajā gadījumā pastāv divu veidu uzturēšanas saistības:

plašākas uzturēšanas saistības, saskaņā ar kurām tēvam un mātei atbilstīgi to līdzekļiem ir jānodrošina savu bērnu izmitināšana, uzturēšana, veselība, uzraudzība, izglītība, apmācība un attīstība. Ja bērna izglītība un apmācība nav pabeigta, saistības ir spēkā arī pēc bērna pilngadības sasniegšanas. Tās pastāv, lai kādi arī būtu vecāku rīcībā esošie līdzekļi un bērna vajadzības. Šādā nozīmē tas ir plašāks jēdziens, jo attiecas ne tikai uz bērna iztikas līdzekļiem, bet arī uz viņa izglītību un apmācību, utt. (Civillikuma 203. pants);

uzturēšanas saistības, kas balstās uz radniecības saitēm un ir saistītas ar bērna vajadzībām neatkarīgi no viņa vecuma un vecāku rīcībā esošajiem līdzekļiem (Civillikuma 205., 207. un 208. pants un 353. panta 14. punkts).

Bērnu saistības attiecībā pret saviem vecākiem

Uzturēšanas saistības, kas ir spēkā vecākiem attiecībā pret bērniem, ir abpusējas (Civillikuma 205., 207. un 208. pants un 353. panta 14. punkts). Tātad bērniem jānodrošina uzturīdzekļi saviem tēvam un mātei, ja viņiem rodas tāda vajadzība.

Laulātie

Uzturēšanas saistības starp laulātajiem balstās uz pienākumu palīdzēt un atbalstīt, kā arī uz pienākumu piedalīties ģimenes izdevumu segšanā, ko paredz Civillikums (Civillikuma 213. un 221. pants). Šie pienākumi, kas saistīti ar kopdzīves pienākumu, kurš arī jāievēro laulātajiem, ir abpusēji. Ja tie netiek pildīti, tas var būt par pamatu sūdzībai tiesā, lai panāktu to līdzvērtīgu izpildi uzturīdzekļu vai noteiktu summu piešķiršanas veidā (Civillikuma 213., 221. un 223. pants) — sk. atbildi uz 10. jautājumu.

Šķirtais laulātais attiecībā pret bijušo laulāto

Ir jānodala divu veidu šķiršanās: šķiršanās sakarā ar laulības neatgriezenisku iziršanu vai šķiršanās uz savstarpējas vienošanās pamata:

Laulības šķiršana sakarā ar tās neatgriezenisku iziršanu: ja laulātie nav panākuši vienošanos par uzturīdzekļu piešķiršanu (Civillikuma 301. panta 1. punkts), tiesa spriedumā par laulības šķiršanu vai turpmākā nolēmumā pēc “trūcīgos apstākļos” nonākušā laulātā lūguma var piespriest, lai otrs laulātais maksā uzturīdzekļus (Civillikuma 301. panta 2. punkta pirmā daļa).

Tiesa var noraidīt uzturīdzekļu prasījumu pēc laulības šķiršanas, ja atbildētājs pierāda, ka prasītājs ir izdarījis smagu pārkāpumu, padarot turpmāko kopdzīvi par neiespējamu (Civillikuma 301. panta 2. punkta otrā daļa).

Uzturīdzekļu summa jebkurā gadījumā nedrīkst pārsniegt vienu trešdaļu no tā laulātā ienākumiem, kuram ir pienākums maksāt uzturīdzekļus (Civillikuma 301. panta 3. punkta trešā daļa).

Laulības šķiršana uz savstarpējas vienošanās pamata: laulātajiem nav obligāti jāvienojas par uzturīdzekļu piešķiršanu otram laulātajam tiesvedības laikā un /vai pēc laulības šķiršanas. Ja laulātie tā nedomā, viņi var brīvi noteikt uzturīdzekļu summu, maksājumu kārtību un izpildi, kā arī uzturīdzekļu indeksāciju un jebkādas iemeslus to grozīšanai (Tiesu kodeksa 1288. panta 4. punkta pirmā daļa). Ja vien puses skaidri nevienojas par pretējo, tiesa pēc vienas puses lūguma var palielināt, samazināt vai atcelt vienošanās ceļā noteiktos uzturīdzekļus pēc sprieduma par laulības šķiršanu (Tiesu kodeksa 1288. panta trešā daļa), ja noteiktā summa vairs nav atbilstoša, ņemot vērā jaunus apstākļus, kas nav atkarīgi no pušu gribas. Uzturīdzekļus nevar indeksēt, ja vien nav noteikts indeksācijas mehānisms.

Citas saistības. Kādos gadījumos?

Uzturēšanas saistības starp radniekiem taisnā līnijā, gan augšupējiem, gan lejupējiem (vecāki/bērni, bērni/vecāki, kā arī mazbērni/vecvecāki un otrādi — Civillikuma 205. un 207. pants).

Starp svainībā esošiem radniekiem iespējami divi scenāriji:

pārdzīvojušajam laulātajam ar zināmiem ierobežojumiem ir saistības pret mirušā laulātā bērniem, kuriem viņš(-a) nav tēvs vai māte (Civillikuma 203. panta 3. punkts);

znotiem un vedeklām ir saistības pret sievas vecākiem un vīra vecākiem un otrādi. Šīs saistības izbeidzas, ja sievastēvs, vīratēvs, sievasmāte vai vīramāte stājas laulībā atkārtoti vai ja laulātais (kurš rada svainību) un bērni, kuri dzimuši šajā savienībā, ir miruši (Civillikuma 206. un 207. pants).

No mirušā laulātā mantojuma noteiktos apstākļos izmaksājami uzturīdzekļi pārdzīvojušajam laulātajam un nelaiķa augšupējiem radniekiem (Civillikuma 205. a) pants).

Bērns, kura paternitāte nav noteikta, var pieprasīt no vīrieša, kuram ir bijušas attiecības ar viņa māti likumā paredzētā ieņemšanas perioda laikā, uzturīdzekļus sevis uzturēšanai, savai izglītībai un apmācībai (Civillikuma 336. pants).

Ja saskaņā starp likumā paredzētā kopdzīvē esošām personām ir nopietni iedragāta, viena no pusēm var prasīt tiesai uzturīdzekļus to pagaidu pasākumu ietvaros, ko tiesa var noteikt. Tas pats attiecas uz gadījumu, kad tiek izbeigta likumā paredzētā kopdzīve, saskaņā ar pagaidu pasākumiem (Civillikuma 1479. pants).

2 Līdz kādam vecumam bērns ir tiesīgs saņemt uzturīdzekļus? Vai uzturēšanas saistību ziņā pastāv atšķirīgi noteikumi attiecībā uz nepilngadīgām un pilngadīgām personām?

Parasti uzturēšanas saistības izbeidzas, kad bērns sasniedz pilngadību un kļūst rīcībspējīgs. Tomēr tās var saglabāties, ja bērna izglītība un apmācība nav pabeigta (Civillikuma 203. un 336. pants).

3 Vai man būtu jāiesniedz pieteikums kompetentā iestādē vai tiesā, lai saņemtu uzturīdzekļus? Kādi ir galvenie šīs procedūras elementī?

Parādnieks var labprātīgi apmaksāt kreditora vajadzības. Pretējā gadījumā, ja pastāv strīds vai domstarpības vai maksāšana tiek pārtraukta, nepieciešama tiesvedība.

Ja laulība tiek šķirta sakarā ar tās neatgriezenisku iziršanu, šķiršanās lietu tiesai var papildus iesniegt uzturlīdzekļu prasījumu pēc laulības šķiršanas, vai nu ierosinot tiesvedību, vai iesniedzot dokumentus izskatīšanai (Tiesu kodeksa 1254. panta 1. punkta piektā daļa un 1254. panta 5. punkts).

Ārpus laulības šķiršanas procesa uzturlīdzekļu prasījumus izskata un izlemj mirtiesnesis (Tiesu kodeksa 591. panta 7. punkts), izņemot tiesvedības, kurās pieprasa uzturlīdzekļus, nedeklarējot radniecību. Skatīt atbildi uz 5. jautājumu.

Sākot ar 2014. gada 1. septembri, neskarot ar sociālās integrācijas ieņēmumiem saistītās uzturēšanas saistības, visi ar uzturēšanās saistībām saistītie prasījumi ietilpst ģimenes lietu tiesas jurisdikcijā (Tiesu kodeksa 572.a) panta 7. punkts), tostarp tiesvedības par uzturlīdzekļu pieprasīšanu, nedeklarējot radniecību.

4 Vai pieteikumu var iesniegt radnieka (ja var – kādas pakāpes) vai bērna vārdā?

Tās personas prasība, kurai ir tiesības saņemt uzturlīdzekļus, ir personīga (skatīt jo īpaši Civillikuma 337. pantu). Prasību tiesai iesniedz prasītājs personīgi vai viņa advokāts (skatīt jo īpaši Tiesu kodeksa 1253.b), 1254. un 1320. pantu).

Ja viņš ir tiesīb- un rīcībnespējīgs, viņa vārdā darbojas viņa likumīgais pārstāvis (tēvs, māte, aizbildnis, likumiskais pārstāvis utt.).

5 Ja plānoju vērsties tiesā, kā es varu uzzināt, kuras tiesas jurisdikcijā ir mana lieta?

Mirtiesnesim ir vispārēja kompetence attiecībā uz strīdiem uzturlīdzekļu jomā (Tiesu kodeksa 591. panta 7. punkts), taču pastāv arī izņēmumi. Šādā gadījumā prasība jāierosina prasītāja domicila tiesā, izņemot gadījumus, kad tiek iesniegts iesniegums par uzturlīdzekļu samazināšanu vai atcelšanu (Tiesu kodeksa 626. pants).

Prasība, ko ceļ bērns pret personu, kurai bijušas attiecības ar viņa māti likumīgā ieņemšanas perioda laikā (Civillikuma 336. pants), ir ģimenes tiesas priekšsēdētāja kompetencē (Civillikuma 338. pants).

Izņemot steidzamus un pagaidu pasākumus, strīdi par aizgādības tiesībām ietilpst jaunatnes tiesas jurisdikcijā (Civillikuma 387. pants), kas noteikta pēc vecāku, aizbildņu vai to personu dzīvesvietas, kurām ir aizgādība pār bērnu (44. pants 1965. gada 8. aprīļa Likumā par jauniešu aizsardzību, nepilngadīgo likuma pārkāpēju uzraudzību un pārkāpuma rezultātā nodarītā kaitējuma novēršanu).

Ja starp laulātajiem pirms laulības šķiršanas procesa pastāv konflikts, prasījumus iesniedz mirtiesnesim (Tiesu kodeksa 594. panta 19. punkts), kas noteikts pēc laulāto pēdējās kopīgās dzīvesvietas (Tiesu kodeksa 628. panta 2. punkts).

Tiklīdz tiek iesniegts pieteikums laulības šķiršanai sakarā ar tās iziršanu, lieta ir ģimenes tiesas priekšsēdētāja kompetencē (Tiesu kodeksa 1280. pants) līdz laulības šķiršanai. Tomēr pušu vienošanos uzturēšanas saistību jautājumā apstiprina tā tiesa, kas izskata lietu pēc būtības (Tiesu kodeksa 1256. panta pirmā daļa).

Pēc galīgā sprieduma par laulības šķiršanu lieta ir mirtiesneša un ģimenes tiesas kompetencē. Ģimenes tiesas priekšsēdētājs saglabā kompetenci attiecībā uz pagaidu rīkojumu izdošanu neatliekamai lietu gadījumā (Tiesu kodeksa 584. pants).

Kopš 2014. gada 1. septembra, neskarot ar sociālās integrācijas ieņēmumiem saistītās uzturēšanas saistības, visi ar uzturēšanas saistībām saistītie prasījumi ietilpst ģimenes lietu tiesas kompetencē (Tiesu kodeksa 572.a) panta 7. punkts).

Kopš 2014. gada 1. septembra prasījumus starp personām, kas ir (vai bija) precētas, vai starp likumā paredzētā kopdzīvē esošām (bijušām) personām un uzturēšanas saistību prasījumus, kas attiecas uz abu pušu bērniem vai bērniem, kuriem ir noteikta radniecība tikai ar vienu no vecākiem, parasti iesniedz tiesai, kas jau izskata kādu prasību (Tiesu kodeksa 629.a) panta 1. punkts). Prasījumos, kas attiecas uz uzturēšanas saistībām pret nepilngadīgu bērnu, kompetentā tiesa ir tiesa, kas noteikta pēc nepilngadīgā bērna domicila (vai, ja tāda nav, viņa pastāvīgās dzīvesvietas). Ja pusēm ir vairāki bērni, pirmajai iesaistītajai tiesai ir jurisdikcija visos prasījumos (Tiesu kodeksa 629.a) panta 2. punkts).

Ja uzturēšanas saistības attiecas uz citiem uzturēšanas kreditoriem, lietu ierosina tiesā, kas noteikta pēc atbildētāja domicila vai laulāto pēdējās kopīgās dzīvesvietas vai kopīgā mājokļa (Tiesu kodeksa 629.a) panta 4. punkts).

6 Vai man kā pieteikuma iesniedzējam jāizmanto starpnieka (piem., advokāta, centrālās vai vietējās iestādes u. c.) pakalpojumi, lai uzsāktu tiesvedību? Ja nē – kāda ir kārtība?

Skatīt atbildi uz 4. jautājumu. Atkarībā no celtās prasības prasību iesniedz ar tiesu izpildītāja izsaukumu uz tiesu vai ar pieteikumu. Advokāta iesaistīšanās nav obligāta.

7 Vai man, lai uzsāktu tiesvedību, būs jāmaksā nodevas? Ja jā, tad kāds būs to apmērs? Vai varu saņemt juridisko palīdzību procesuālo izdevumu segšanai, ja man nav pietiekamu finanšu līdzekļu?

Par tiesas procesu ir jāmaksā. Nav iespējams noteikt gaidāmo izdevumu kopējo summu; tā būs atkarīga no celtās prasības, tiesas izdevumiem un aizstāvības izdevumiem, ja iesaistās advokāts. Attiecībā uz atbrīvojumu no tiesāšanās izdevumu segšanas piemēro parastos noteikumus (skatīt "Juridiskā palīdzība — Beļģija").

8 Kāda veida uzturlīdzekļus tiesa visticamāk piespriedīs? Kā tiek aprēķināts uzturlīdzekļu apmērs? Vai tiesas nolēmumu ir iespējams pārskatīt, ja mainās dzīves dārdzība vai ģimenes apstākļi? Ja jā – kā (piem., piemērojot automatiskas indeksācijas sistēmu)?

Palīdzības veids

Palīdzību sniedz uzturlīdzekļu veidā. Dažos gadījumos šos uzturlīdzekļus var kapitalizēt (Civillikuma 301. panta 8. punkts). Izņēmuma gadījumos to var samaksāt natūrā (Civillikuma 210. pants).

Palīdzības novērtēšana un indeksācija

Atskaites tabula nepastāv. Uzturlīdzekļi tiek piešķirti proporcionāli prasītāja vajadzībām un uzturlīdzekļu maksātāja finansiālajam stāvoklim (Civillikuma 208. un 209. pants).

Tēvam un mātei uzliktās uzturēšanas saistības (Civillikuma 203. pants) ir noteiktas proporcionāli viņu iespējām, un tām jāsedz bērnu izmitināšana, uzturēšana, veselības aprūpe, uzraudzība, izglītība, apmācība un attīstība (līdz izglītība un apmācība ir pabeigtas). Šie uzturlīdzekļi ir noteikti kā vienotas likmes ikmēneša summa, kas tiek maksāta vecākam ar aizgādības tiesībām.

Gan tēvs, gan māte var darboties savā vārdā, lai pieprasītu no otra viņa daļu izmitināšanas, uzturēšanas u. c. izdevumu segšanai (Civillikuma 203.a) panta 2. punkts).

Uzturlīdzekļu summu, kas jāmaksā personai, kurai bijušas attiecības ar bērna māti likumīgā ieņemšanas perioda laikā, nosaka atkarībā no bērna vajadzībām un parādnieka līdzekļiem, iespējām un sociālā stāvokļa (Civillikuma 336., 339. un 203.a) pants).

Tiesību akti skaidri nosaka, ka šķiršanās procesā esošie pāri jebkurā laikā var vienoties par uzturlīdzekļu piešķiršanu, to summu un norunātās summas pārskatīšanas kārtību (Civillikuma 301. panta 1. punkts un Tiesu kodeksa 1256. panta pirmā daļa un 1288. panta 4. punkts). Tomēr tiesa, kas izskata lietu, var atteikt minēto vienošanos apstiprināšanu, ja tās ir acīm redzami pretrunā ar bērnu interesēm (Tiesu kodeksa 1256. panta otrā daļa, 1290. panta otrā un piektā daļa).

Tiesas izlīguma gadījumā tiesai, kas *in concreto* lemj par uzturlīdzekļu summu, ir jāizmanto aprēķināšanas kritēriji un ierobežojumi. Uzturlīdzekļiem būtībā ir jāsedz vismaz saņēmēja "vajadzības" (Civillikuma 301. panta 3. punkta pirmā daļa).

Uzturlīdzekļu summa jebkurā gadījumā nedrīkst pārsniegt vienu trešdaļu no tā laulātā ienākumiem, kuram ir jāmaksā uzturlīdzekļi (Civillikuma 301. panta 3. punkta otrā daļa). Rīkojuma par uzturlīdzekļu piešķiršanu darbības ilgums ir pielīdzināms laulības ilgumam. Izņēmuma gadījumos tiesa var pagarināt rīkojuma par uzturlīdzekļu piešķiršanu darbības ilgumu (Civillikuma 301. panta 4. punkts).

Indeksācija tiek veikta automātiski tajos gadījumos, kad laulības šķiršana notiek sakarā ar tās iziršanu un kad vecāks ir sedzis uzturēšanas izdevumus. Būtbūvē references indekss ir patērētāju cenas indekss, taču saskaņā ar tiesību aktiem tiesa var piemērot atšķirīgu sistēmu dzīves dārdzības indeksa pielāgošanai (Civillikuma 301. panta 6. punkta pirmā daļa un 203. *quater* panta 1. punkts) un puses var atkāpties no tās pēc vienošanās (Civillikuma 203. *quater* panta 1. punkts).

Saskaņā ar tiesību aktiem uzturlīdzekļus var palielināt, samazināt vai atcelt, ja to pieprasa viena no pusēm, pamatojoties uz vispārēja rakstura apsvērumiem, kas izklāstīti Civillikuma 301. panta 7. punktā un Tiesu kodeksa 1293. panta pirmajā daļā.

9 Kā un kam uzturlīdzekļi tiks maksāti?

Uzturlīdzekļi tiek maksāti kreditoram vai viņa pārstāvim ikmēneša maksājuma veidā. Dažos gadījumos to var arī kapitalizēt (skatīt atbildi uz 8. jautājumu).

10 Ja attiecīgā persona (parādnieks) nevēlas uzturlīdzekļus maksāt labprātīgi, kādus piespiedu pasākumus var piemērot?

Kreditors, kura rīcībā ir izpildu dokuments, var uzsākt prasījuma tiesību piespiedu izpildi. Ar zināmiem nosacījumiem var apķīlāt uzturlīdzekļu parādnieka, kurš nepilda lēmumu par uzturlīdzekļu maksāšanu, kustamo vai nekustamo īpašumu (Tiesu kodeksa 1494. pants). Var pat izdot parāda piedziņas rīkojumu trešai personai, piemēram, parādnieka darba devējam (Tiesu kodeksa 1539. pants). Turklāt ar zināmiem nosacījumiem uzturlīdzekļu kreditors, kura rīcībā vēl nav izpildu dokumenta, var pieprasīt rīcības ierobežošanas rīkojumu, lai nodrošinātu savas tiesības uz uzturlīdzekļu atgūšanu nākotnē (Tiesu kodeksa 1413. pants).

Tiek īstenots vienkāršots izpildu mehānisms, proti, noteiktu summu deleģēšana, dodot atļauju uzturlīdzekļu kreditoram zināmās robežās tiešā veidā saņemt parādnieka ienākumus vai jebkuru citu summu, kas viņam pienākas no trešās personas. Summu piešķiršanu piemēro likumīgajām uzturēšanas saistībām starp laulātajiem vai bijušajiem laulātajiem (Civillikuma 220. panta 3. punkts, 221., 223. pants un 301. panta 11. punkts un Tiesu kodeksa 1280. pants), bērnu uzturēšanas, izglītības un apmācības pienākumam — arī Civillikuma 203.a) pantā paredzētajām prasībām starp tēvu un māti — un likumīgajām uzturēšanas saistībām starp augšupējiem un lejupējiem radniekiem (Civillikuma 203.b) pants).

Visbeidzot, Kriminālkodeksā ir pants par ģimenes atstāšanu novārtā (Kriminālkodeksa 391.a) pants), kas ļauj uzsākt kriminālvajāšanu pret jebkuru personu, kurai ar tiesas lēmumu piespriests maksāt uzturlīdzekļus, bet kura vairāk nekā divus mēnešus patvaļīgi neveic šos maksājumus.

11 Tsumā aprakstiet ierobežojumus, kas attiecas uz izpildes darbībām, jo īpaši noteikumus parādnieka aizsardzībai un noilguma termiņus Jūsu valsts izpildes sistēmā.

Civillikuma 2277. pants nosaka, ka uzturlīdzekļu parādam piemēro piecu gadu noilgumu.

Tiesu piespiedu izpildes uzturlīdzekļiem piemēro desmit gadu noilgumu (Civillikuma 2262.a) pants).

Tie ir atcelti starp laulātajiem laulības laikā (2253. pants) un tiek pārtraukti, ja tiek izsniegta tiesas pavēste, rīkojums par maksāšanu vai tiek uzlikts arests (2244. un 2248. pants) un ja kreditors iesniedz juridisko argumentāciju un parādnieks veic maksājumu.

Būtbūvē saskaņā ar 1851. gada 16. decembra Hipotekāro kļu zīmju likuma 7. un 8. pantu parādniekiem ir jāizpilda savas saistības attiecībā uz visiem saviem aktīviem.

Taču saskaņā ar Tiesu kodeksa 1408. pantu no kreditoru prasījumiem atbrīvo atsevišķus personiskā īpašuma priekšmetus, kas nepieciešami parādnieka un viņa ģimenes ikdienas dzīvē, parādnieka profesionālās darbības veikšanai vai parādnieka vai apgādājamo bērnu, kuri dzīvo kopā ar parādnieku, tālākai apmācībai vai studijām.

Saskaņā ar Tiesu kodeksa 1409. panta 1. punktu no piešķiršanas un apķīlāšanas daļēji atbrīvo ienākumus no algota darba un citām darbībām.

Tomēr Tiesu kodeksa 1412. pants paredz, pirmkārt, ka uzturlīdzekļu kreditoram nevar piemērot noteikumus par imunitāti attiecībā uz apķīlāšanu, un, otrkārt, minētajai personai ir absolūta prioritāte pār citiem parādnieka kreditoriem. Savukārt, ja līdzekļu piešķiršanu pieprasa attiecībā uz personu, kuras parādiem jau ir piemērota līdzekļu piešķiršana vai apķīlāšana, tiesa var ņemt vērā parādnieka vispārējo stāvokli un viņa kreditoru vajadzības, jo īpaši attiecībā uz uzturlīdzekļiem, un vienādi sadalīt viņu starpā piešķirtās vai apķīlātās summas (Tiesu kodeksa 1390. pants).

Maksātnespējīgiem parādniekiem ir tiesības uz parāda kolektīvo dzēšanu (Tiesu kodeksa 1675/2 un turpmākie panti). Šajā saistībā tiesa var nepieciešamības gadījumā pieņemt lēmumu atcelt parādus, tostarp nokavētus uzturlīdzekļu maksājumus, kas tomēr neattiecas uz uzturlīdzekļu parādiem. Apķīlāšanu var piemērot, lai nodrošinātu uzturlīdzekļu maksājumu avansā noteiktajā samaksas termiņā (Tiesu kodeksa 1494. panta otrā daļa).

12 Vai ir kāda organizācija vai iestāde, kas var palīdzēt piedzīt uzturlīdzekļus?

Ja, neraugoties uz iepriekš izklāstītajiem līdzekļiem, uzturlīdzekļu kreditoriem neizdodas saņemt maksājumu, viņi var vērsties Uzturlīdzekļu pieprasījumu dienestā (*Service des créances alimentaires*) (Valsts Federālajā finanšu dienestā), kas atbild par uzturlīdzekļu avansu piešķiršanu uz vienu vai vairākiem noteiktiem termiņiem un piešķirto avansu, kā arī par uzturlīdzekļu atlikuma un parāda iekasēšanu vai piedziņu no parādniekiem.

13 Vai organizācijas (valdības vai privātas) var iepriekš pilnībā vai daļēji izmaksāt uzturlīdzekļus parādnieka vietā?

Uzturlīdzekļu pieprasījumu dienests var aizstāt parādnieku un pilnībā vai daļēji nomaksāt viņa vietā uzturlīdzekļus. Dienests pieprasa, lai parādnieki vienlaicīgi samaksā gan uzturlīdzekļus, gan to parādus. Parādnieki vai nu maksā dienestam brīvprātīgi, vai arī piedziņu veic piespiedu kārtā. Pēdējā gadījumā rezultātu, protams, nevar garantēt. Tas ir atkarīgs no parādnieka finanšu stāvokļa.

14 Ja atrodos šajā dalībvalstī un parādnieka dzīvesvieta ir citā valstī:

14.1 Vai varu saņemt palīdzību no kādas iestādes vai privātas organizācijas šajā dalībvalstī?

Saskaņā ar Ņujorkas 1956. gada 20. jūnija Konvenciju par uzturlīdzekļu piedziņu ārvalstīs, Padomes 2008. gada 18. decembra Regulu Nr. 4/2009 par jurisdikciju, piemērojamiem tiesību aktiem, nolēmumu atzīšanu un izpildi un sadarbību uzturēšanas saistību lietās un Hāgas 2007. gada 23. novembra Konvenciju par uzturlīdzekļu bērniem un cita veida ģimenes uzturēšanas līdzekļu pārrobežu piedziņu par centrālo iestādi ir izraudzīta:

Justīcijas federālais valsts dienests (*Service public fédéral Justice*)

Starptautiskās tiesiskās sadarbības departaments civillietās

(*Service de coopération judiciaire internationale en matière civile*)

Boulevard de Waterloo, 115

1000 Brisele

14.2 Ja jā – kā sazināties ar šo iestādi vai privāto organizāciju?

Prasītājs vai viņa juridiskais konsultants var sazināties ar minēto departamentu pa pastu, tālruni (+32 (0)2 542 65 11), faksu (+32 (0)2 542 70 06) vai sūtot e-pasta vēstuli uz aliments@just.fgov.be vai alimentatie@just.fgov.be.

15 Ja parādnieks ir šajā dalībvalstī un es atrodos citā valstī:

15.1 Vai varu tieši iesniegt lūgumu šādai iestādei vai privātai organizācijai šajā dalībvalstī?

Prasītājiem, kas dzīvo citā valstī, nevis Beļģijā, jāsaazinās ar savas valsts centrālo iestādi, kura atbild par iepriekš minētās konvencijas vai regulas īstenošanu. Prasītāji nevar tieši sazināties ar Beļģijas organizāciju vai iestādi.

15.2 Ja jā – kā sazināties ar šo iestādi vai privāto organizāciju un kāda veida palīdzību iespējams saņemt?

Atbilde ir noliedzoša (skatīt iepriekš).

16 Vai šai dalībvalstij ir saistošs 2007. gada Hāgas protokols?

Jā.

17 Ja šai dalībvalstij 2007. gada Hāgas protokols nav saistošs – kādi tiesību akti būs piemērojami uzturēšanas prasībai saskaņā ar attiecīgās valsts noteikumiem starptautisko privāttiesību jomā? Kādi ir šie atbilstošie noteikumi starptautisko privāttiesību jomā?

18 Kādi ir noteikumi par tiesu pieejamību pārrobežu lietās Eiropas Savienībā (atbilstoši Uzturēšanas saistību regulas V nodaļas struktūrai)?

Kad prasījums ir nosūtīts centrālajai iestādei, tā pārbaudīs parādnieka un/vai viņa aktīvu atrašanos Beļģijā, un attiecīgā gadījumā nodos lietu Juridiskās palīdzības birojam ar attiecīgo teritoriālo jurisdikciju. Ja prasījums par bērna uzturlīdzekļiem ir iesniegts ar centrālās iestādes starpniecību, juridiskā palīdzība tiks sniegta, nepārbaudot saņēmēja ienākumu līmeni. Palīdzība sedz advokāta honorāru un tiesas procesa izmaksas.

Citos gadījumos prasītājiem, kas lūdz juridisko palīdzību, būtu jāvēršas centrālajā iestādē saskaņā ar Direktīvu 2002/8/EK.

19 Kādus pasākumus šī dalībvalsts ir veikusi, lai nodrošinātu Uzturēšanas saistību regulas 51. pantā minēto funkciju īstenošanu?

Centrālās iestādes galvenais uzdevums ir sniegt informāciju par regulas darbību gan savā sistēmā, gan attiecīgajā valstī. Centrālajās iestādēs rīcībā ir līdzekļi, kas ļauj tai tiešā vai netiešā veidā noskaidrot parādnieka vai kreditora atrašanās vietu un saņemt nepieciešamo informāciju par parādnieka vai kreditora ienākumiem un/vai aktīviem.

Tā cenšas panākt mierizlīgumu saistībā ar tiesvedību, izskatot abu pušu apsvērumus un jo īpaši attiecībā uz prasības iesniedzēju pusi tiesu iestāžu rīkotajā pušu uzklaušīšanā. Ja nepieciešams, centrālā iestāde nodrošina kontroli, lai sekmētu uzturēšanas nolēmumu nepārtrauktu izpildi.

Centrālā iestāde var palīdzēt ar dokumentāro pierādījumu vākšanu un dokumentu nosūtīšanu un iesniegšanu, sniedzot informāciju par piemērojamām valsts tiesību normām un spēkā esošo starptautisko instrumentu īstenošanas noteikumiem.

Saskaņā ar centrālās iestādes sniegto pilnvarojumu prasītāja pārstāvim Beļģijas tiesās pastāv iespēja veikt nepieciešamos pagaidu pasākumus, lai nodrošinātu sekmīgu risinājumu nenokārtota uzturlīdzekļu prasījuma lietā.

Vajadzības gadījumā centrālā iestāde var sniegt prasījuma iesniedzējai pusei informāciju par procedūrām, kas jāievēro, lai noskaidrotu bērna paternitāti attiecībā uz iespējamo tēvu.

Šī lapa ir daļa no tīmekļvietnes [Tava Eiropa](#).

Mēs labprāt uzzinātu jūsu [atsauksmes](#) par sniegtās informācijas lietderību.

This webpage is part of an EU quality network

Lapa atjaunināta: 17/12/2020

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietverto vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.